

Izglītības un zinātnes
ministrija

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un plānotās pārmaiņas vispārējā izglītībā

Guntars Catlaks

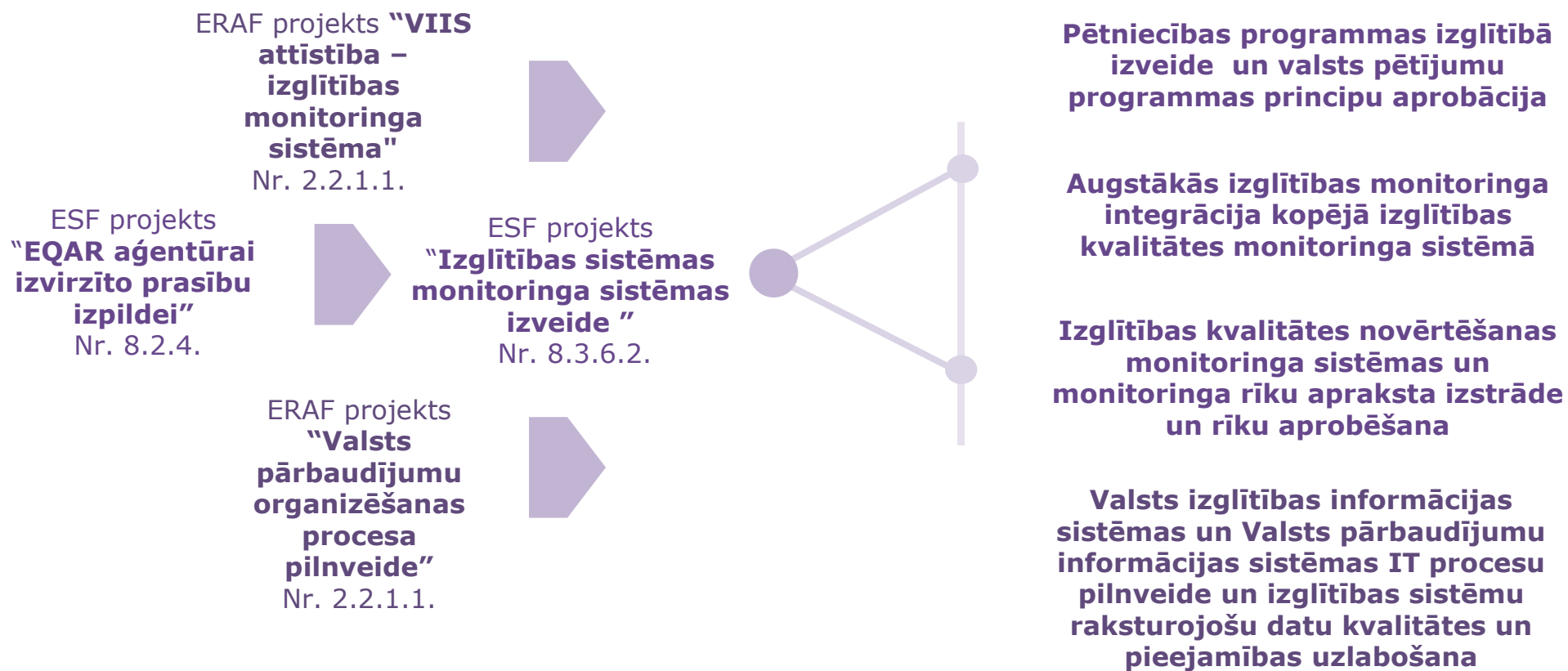
Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts sekretāra vietnieks –
Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktors

3/12/2020

Ceļā uz izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešanu

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveides pieeja

Pilnvērtīgai izglītības kvalitātes analīzei pamatā ir analītisko un kontekstuālo rādītāju kopums

Izglītības kvalitātes rādītāju kopa

Kontekstuālo rādītāju kopa

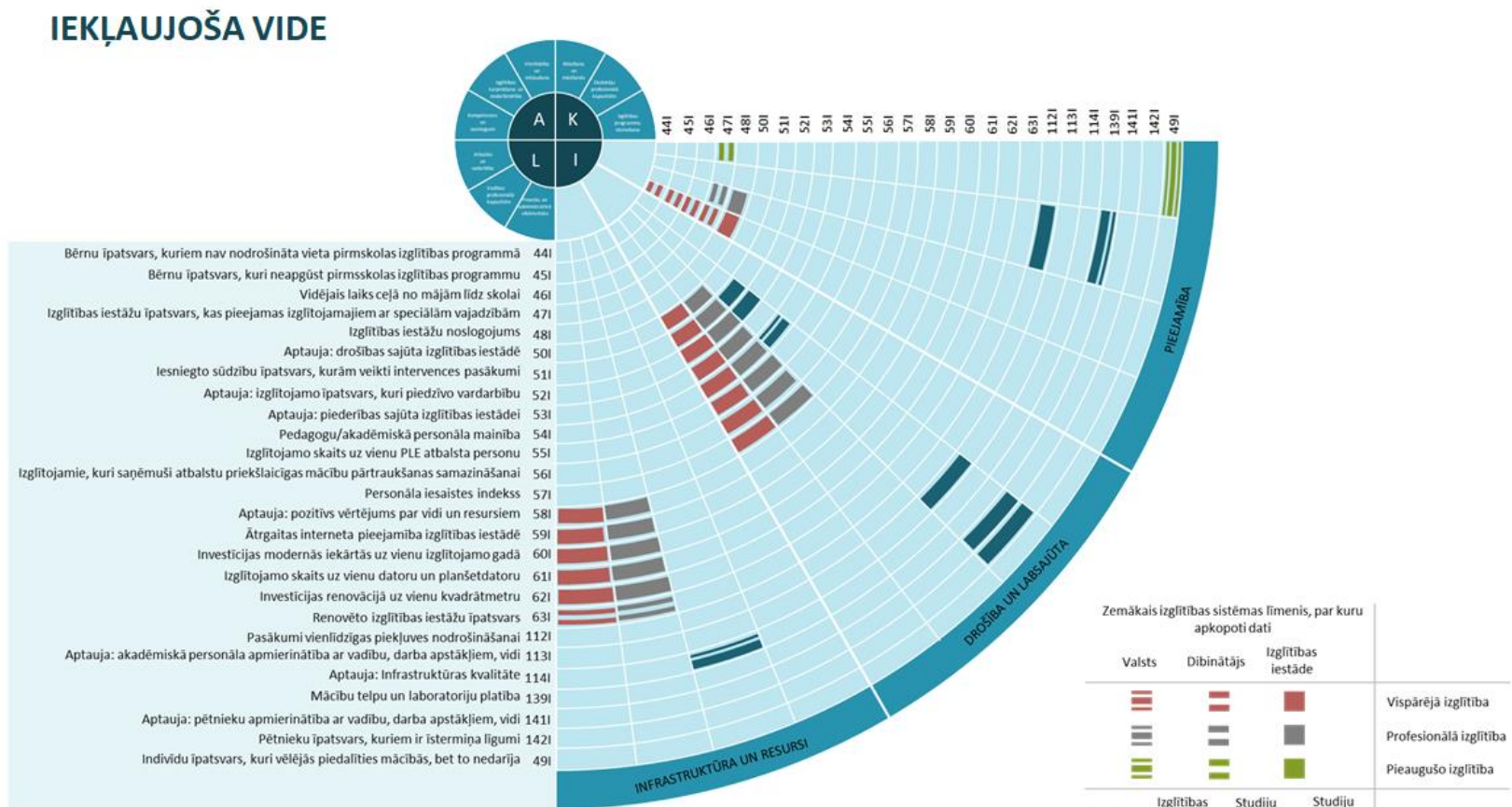
Izglītības kvalitātes kategorija

Izglītības kvalitātes elementi (atbilstoši izglītības kvalitātes kategorijām)

Izglītības kvalitātes rādītāji (atbilstoši izglītības kvalitātes elementiem un kategorijām)

Mainīgie, kas tiek izmantoti izglītības kvalitātes aprēķinam

Plānotā izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas elementa struktūra

1. grupa

Rādītāji, kuri ir saskaņoti, piesaistīti attiecīgam elementam un ir datu vākšanas metodika un process

2. grupa

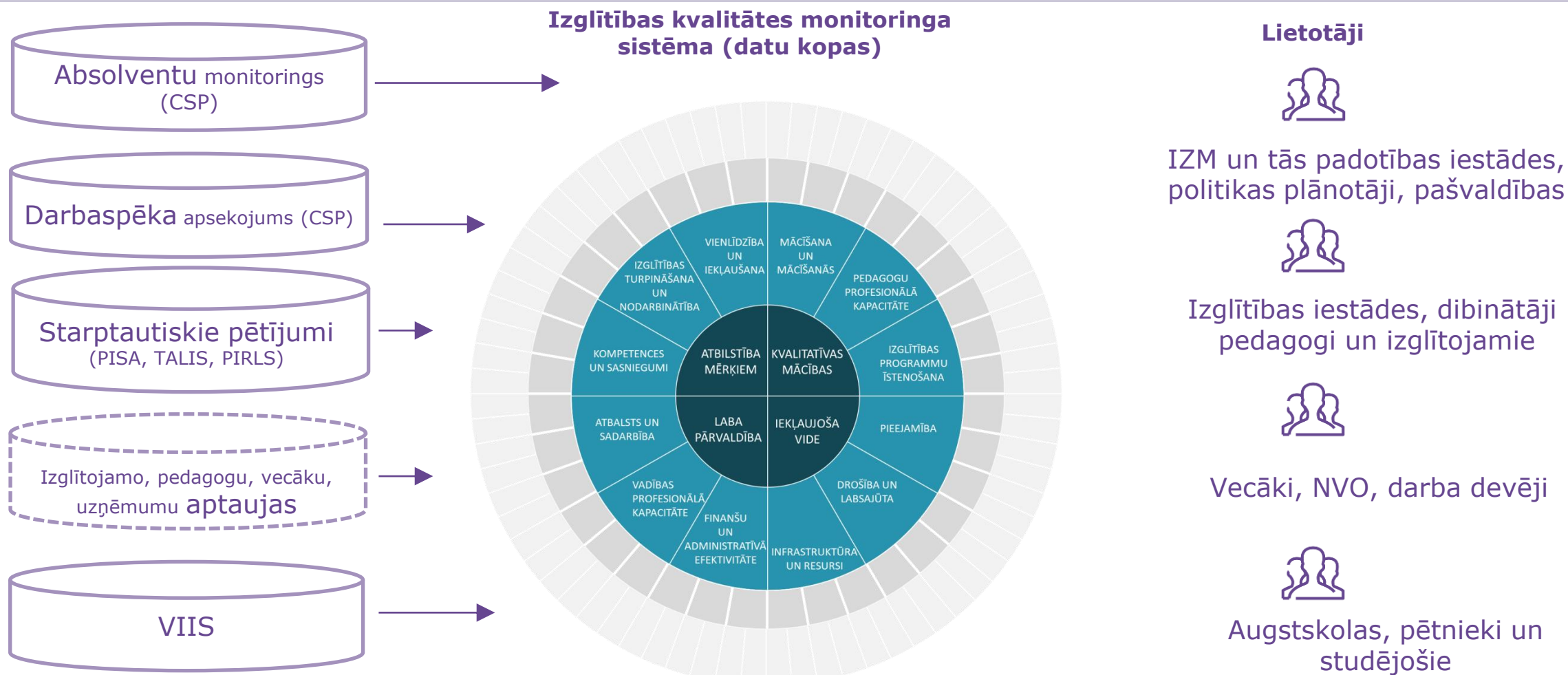
Rādītāji, kuri ir saskaņoti, bet nepieciešama turpmāka izpēte, lai izstrādātu kvalitatīvu datu vākšanas un apkopošanas metodiku un procesus

3. grupa

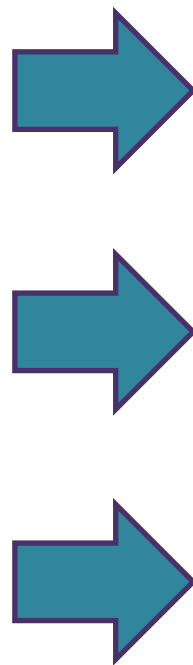
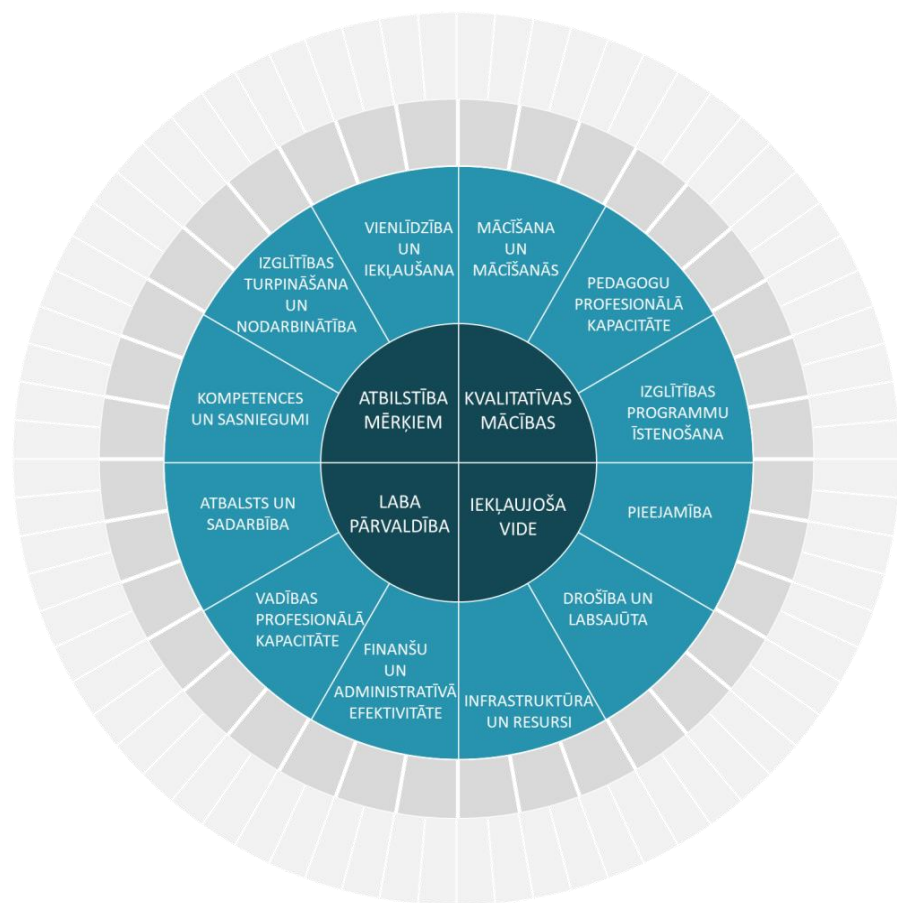
Nozīmīgiem izglītības kvalitātes aspektiem atbilstoši rādītāji, kuriem ir jāizstrādā gan normatīvais regulējums, gan jauni datu vākšanas procesi

Piemērs pamatelementa "Iekļaujoša vide" rādītāju struktūrai

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas dati un lietotāji

Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pielietojums

Izglītības kvalitātes monitoringa analītiskie rīki

Izglītības kvalitātes risku vadības sistēma

Izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija

Pētījumi

PIECI PROJEKTA IETVAROS IZVEIDOTIE MONITORINGA RĪKU PROTOTIPI

1. Skolu tīkla efektivitātes analīze,
2. Absolventu monitorings,
3. Analīze par skolotāju profesiju,
4. Atbalsta mācību turpināšanai analīze,
5. Vispārējs pārskats par izglītību.

SKOLU TĪKLA EFEKTIVĀTES ANALĪZE

RĪKA MĒRĶIS: palīdzēt iesaistītajām pusēm panākt kopēju izpratni un vienošanos par finansiālo ieguldījumu virzieniem un to efektivitāti.

FUNKCIJAS

1

ATSGUOĻO EFEKTIVĀTES
SAISTĪBU AR KVALITĀTES
PAMATELEMENTIEM

1. Vai tiek sasniegti mērķi?
2. Vai lielāks finanšu ieguldījums nozīmē labāku izglītības kvalitātes pamatelementa vērtību?

2

PALĪDZ VIENOTIES PAR
IEGULDĪJUMU VIRZIENU

2. Vai lielāks finanšu ieguldījums nozīmē labāku izglītības kvalitātes pamatelementa vērtību?
3. Vai konkrētā pašvaldība vai iestāde kādā no izglītības kvalitātes pamatelementiem ievērojami atpaliek no mērķa?

3

NOVĒRTĒ, VAI IEGULDĪJUMI
IR DEĻUŠI REZULTĀTU

4. Vai konkrētas pašvaldības vai iestādes rādītāji kādā no izglītības kvalitātes pamatelementiem uzlabojas?

ABSOLVENTU MONITORINGS

RĪKA MĒRĶIS: nodrošināt izglītības atbilstību darba tirgus prasībām

FUNKCIJAS

1 NOVĒRTĒ IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS DAŽĀDOS LĪMEŅOS** PĒC TO ATBILSTĪBAS DARBA TIRGUM*

2 NOVĒRTĒ IZGLĪTĪBAS IESTĀDES DAŽĀDOS LĪMEŅOS PĒC TO ATBILSTĪBAS DARBA TIRGUM*

3 NOVĒRTĒ DAŽĀDU STUDIJU VIRZIENU EFEKTIVITĀTI PĒC TO ATBILSTĪBAS DARBA TIRGUM*

4 NOVĒRTĒ FINANSĒJUMA AVOTU IETEKMI UZ REZULTĀTIEM DARBA TIRGŪ

5 NOVĒRTĒ REZULTĀTU VIENLĪDZĪBU STARP DZIMUMU GRUPĀM VAI REĢIONIEM

LIETOTĀJU PIELIETOJUMI

STUDENTI

- Palīdzēt izvēlēties izglītības programmu pēc sev svarīgiem darba tirgus rezultātiem (nodarbinātība, atalgojums utt.)

IESTĀDES

- Novērtēt savas izglītības iestādes sniegumu attiecībā pret citām katrā studiju jomā un studiju veidā

IZM

- Novērtēt pieprasījumu pēc noteiktas izglītības programmas**, ja nepieciešams, pielāgot izglītības programmu piedāvājumu un stimulēt uzņemšanu, izveidojot vairāk valsts finansētu studiju vietu
- Analizēt izglītības sniedzējus un novērtēt: (1) kuras izglītības iestādes ir labāk sagatavotas absolventu integrācijai darba tirgū; (2) kāda dibinātāju grupa (privāta vai valsts) sagatavo izglītojamus labāk nekā citas dibinātāju grupas
- Novērtēt, vai ir nepieciešams veikt agrīnu akreditāciju konkrētai izglītības iestādei / programmai

ATBALSTA MĀCĪBU TURPINĀŠANAI ANALĪZE

RĪKA MĒRĶIS: mazināt izglītības pamešanas gadījumus, izstrādājot atbilstošas atbalsta programmas

FUNKCIJAS

1

ATRAST ASPEKTUS, KUROS IR
IESPĒJAMI UZLABOJUMI

1. Identificēt faktorus, kas visciešāk saistīti ar mācību pārtraukšanu vai neturpināšanu

2

ATRAST LABĀKĀS UN SLIKTĀKĀS ŠO
ASPEKTU IZPAUSMES VIETAS

2. Identificēt izglītības iestādes / izglītības programmas, kurām raksturīgs zemākais / visaugstākais izglītības pārtraukšanas līmenis

3

IZVIRZĪT HIPOTĒZES PAR CĒLOŅIEM,
PĀRBAUDĪT TĀS

1. Identificēt faktorus, kas visciešāk saistīti ar mācību pārtraukšanu vai neturpināšanu
2. Identificēt izglītības iestādes / izglītības programmas, kurām raksturīgs zemākais / visaugstākais izglītības pārtraukšanas līmenis
3. Noskaidrot, kuriem dibinātājiem / izglītības iestādēm / izglītības programmu absolventiem ir visaugstākais mācību pārtraukšanas līmenis

4

NOVĒRTĒT ATBALSTA EFEKTIVITĀTI

4. Veikt riska novērtēšanu un nodrošināt izglītojamo uzvedības pastāvīgu uzraudzību, lai noteiktu nepieciešamo atbalstu

ANALĪZE PAR SKOLOTĀJU PROFESIJU

RĪKA MĒRĶIS: sniegt objektīvu informāciju par mācībspēku pašreizējo situāciju un tās attīstības dinamiku

FUNKCIJAS

1

VAI PROFESIJA SPĒJ PIESAISTĪT JAUNUS SKOLOTĀJUS?
VAI PROFESIJA SPĒJ PIESAISTĪT TALANTUS?
VAI IZMAIŅAS TALANTU PIESAISTĒ IR NESUŠAS REZULTĀTU?

Pievilcība – visi rādītāji, kas raksturo skolotāja profesijas pievilcību, ir iekļauti šajā pielietojumā: vai jaunie skolotāji sāk strādāt, vai tiek nodarbināti uz pilnu slodzi; vai jaunie skolotāji izvēlas palikt profesijā

2

VAI PROFESIJĀ NOTIEK MĒRĶTIECĪGA TALANTA ATTĪSTĪBA UN IZAUGSME?
VAI IZMAIŅAS ATTĪSTĪBĀ UN IZAUGSMĒ IR DEVUŠAS REZULTĀTU?

Izaugsme – visi rādītāji, kas raksturo ieguldījumus skolotāju profesionālās grupas izaugsmē: ieguldījumi attīstībā, skolotāju kvalifikācijas celšanas īpatsvars, pašnovērtējums un vadības komandas vērtējums utt.

3

VAI PROFESIJA SPĒJ NOTURĒT PIESAISTĪTOS UN ATTĪSTĪTOS TALANTUS?
VAI IZMAIŅAS NOTURĒŠANĀ IR DEVUŠAS REZULTĀTU?

Saglabāšana – visi rādītāji, kas raksturo sistēmas spēju noturēt skolotājus profesijā: algu konkurētspēja, apmierinātība ar resursiem, ar vadības un kolēģu atbalstu, drošības līmenis un piederības sajūta

VISPĀRĒJS PĀRSKATS PAR IZGLĪTĪBU

RĪKA MĒRĶIS: Radīt interesi par izglītību, paplašināt redzesloku par dažādiem tās aspektiem

FUNKCIJAS

1

**INFORMĒT PAR IZGLĪTĪBAS KVALITĀTES
MONITORINGA SISTĒMU**

1. Izvēlēties dažādās pamatkategorijas un pamatelementus;
2. Attiecināt pamatkategoriju un pamatelementu rādītājus uz izglītības iestādēm, to grupām, izglītības programmām, dibinātājiem;
3. Redzēt pamatelementu rādītājus;
4. Pāriet pie padziļinātiem konkrēta aspektu analīzes rīkiem – piemēram, absolventu monitoringa.

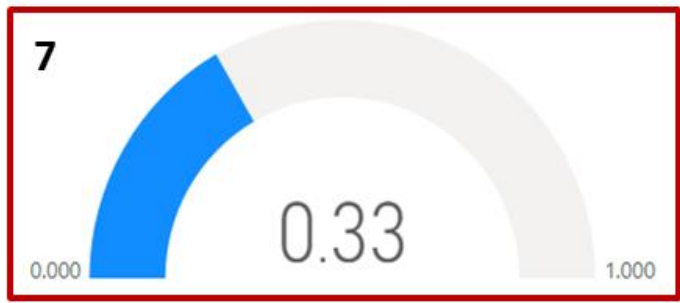
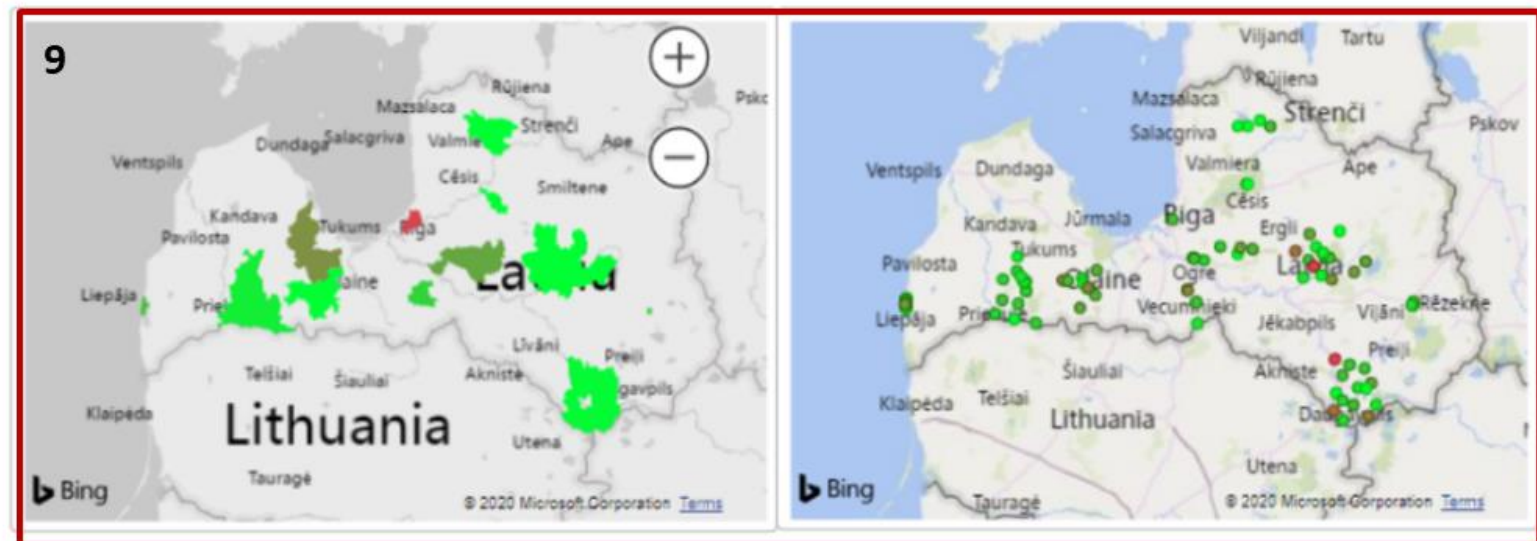
2

**REDZĒT IZGLĪTĪBAS KVALITĀTES
IZMAIŅAS SISTĒMAS, IESTĀŽU VAI
PROGRAMMU LĪMENĪ**

5. Redzēt pamatkategoriju, pamatelementu un rādītāju izmaiņu dinamiku.

Vispārējā izglītība

1

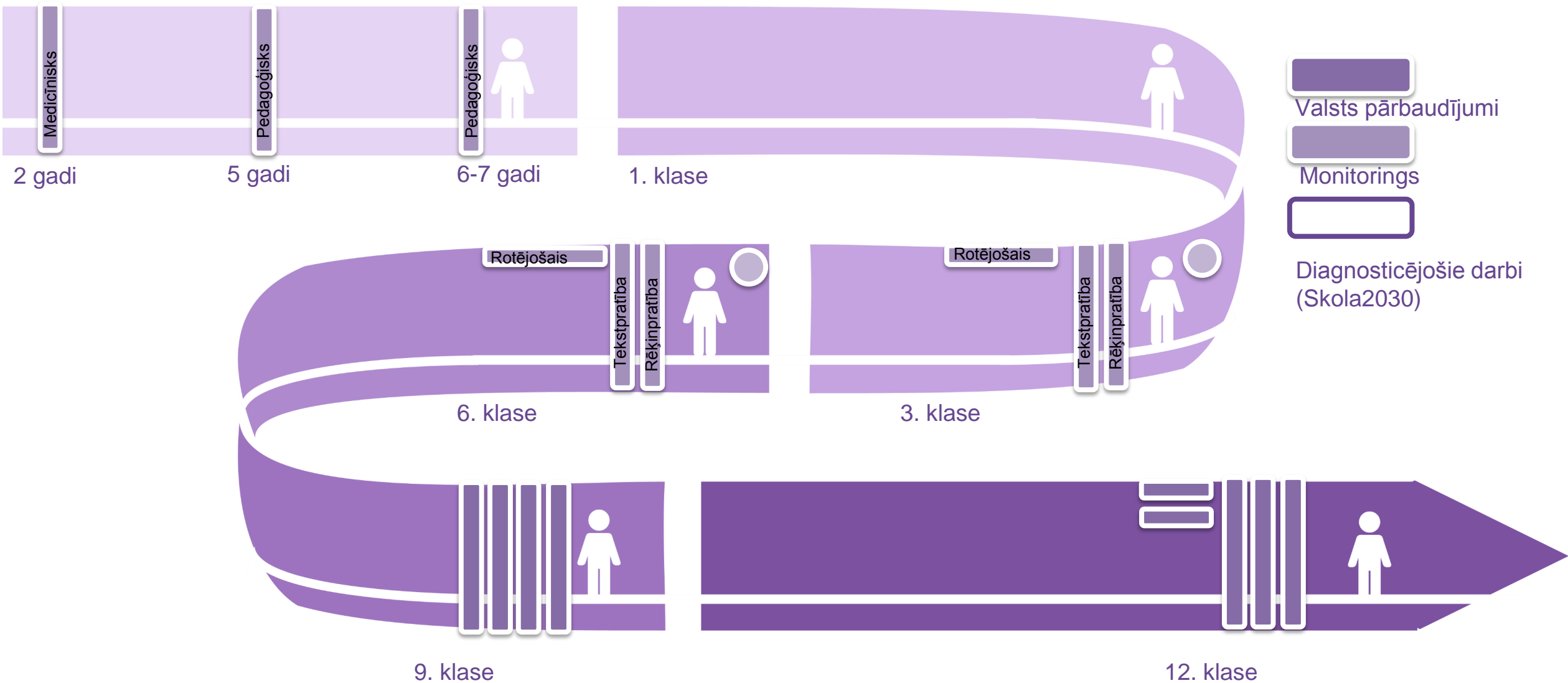

8 Izglītības un zinātnes ministrija

Katram pārbaudījumam konkrētu, skaidru un atbilstošu vērtēšanas mērķi

Mērķis	SERTIFICĒŠANA	PĀRVALDĪBA	ATBALSTS
Līmenis	Skolotājs, skolēns	Skola, pašvaldība, valsts	Skolotājs, skolēns
Prakse	Identificēt un izvērtēt, cik lielā mērā ir apgūti plānotie sasniedzamie rezultāti, lai sertificētu apgūto vai atlasītu kandidātus	Izvērtēt apkopotus datus, lai pieņemtu lēmumu par atbalstu vai atbildību par mācību satura īstenošanu	Identificēt, cik lielā mērā ir apgūti sasniedzamie rezultāti, lai plānotu nākamās soļus mācību procesā

Bērna snieguma vērtēšanas sistēma

● Kopas reprezentatīva izlase

Izglītības kvalitātes monitoringa radītie ieguvumi

IZM un tās padotības iestādes, politikas plānotāji

1. Izglītības politikas mērķu izvirzīšana un finanšu sadales plānošana,
2. Pieņemt pierādījumos balstītus lēmumus par finanšu sadali,
3. Monitorēt riskus izglītības kvalitātes nodrošināšanai,
4. Atbalsts iestādēm un to dibinātājiem izglītības kvalitātes uzlabošanā,
5. Rādītāju atjaunošana, datu analīze un rādītāju un elementu svarošana atbilstoši politikas prioritātēm vai lietotāju ievadītajai informācijai.

Izglītības iestādes, pedagogi un dibinātāji

1. Izvērtēt iestādes darbību un sasniegumus, definēt prioritārās attīstības jomas, pašnovērtējuma veikšana,
2. Sasniegumu komunikēšana ar izglītojamajiem, vecākiem un citām iesaistītajām pusēm,
3. Iesaiste diskusijās par politikas prioritātēm, rīcības virzieniem.

Vecāki, NVO, darba devēji

1. Mācību iestāžu, virzienu un programmu izvēle,
2. Pieprasījums pēc augstvērtīgiem izglītības rezultātiem, dalība aptaujās kvalitātes novērtēšanai,
3. Jautājumu izvirzīšana par neatbilstību kvalitātes kritērijiem, iesaistoties diskusijās ar izglītības iestādēm, to dibinātājiem par attīstības alternatīvām.

2020. gadā paveiktais

Izstrādāts monitoringa sistēmas apraksts, sagatavoti rādītāju apraksti

Izstrādāti monitoringa rīku apraksti, pieci monitoringa rīku prototipi

Monitoringa rīku integrēšanas process Valsts izglītības informācijas sistēmā. Pirmo rīku lietojamības testi plānoti 2021.gada sākumā

Mērķsadarbības pasākumi, lai sasaistītu izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ietvaru ar izglītības programmu un iestāžu akreditāciju

Pētījumu īstenošana: Norit pētījuma "Augstākajā izglītībā studējošo kompetenču novērtējums un to attīstības dinamika studiju periodā" īstenošana. Uzsākta starptautiski salīdzinošā pētījuma pilsoniskajā izglītībā (ICCS 2022) īstenošana.

Pētījumu īstenošana: Iepirkumu procesi pētījumiem: Risku identificēšanas sistēmas izstrāde; Pedagogu nodarbinātības analītiskā rīka izstrāde; Izglītības terminu skaidrojošā vārdnīca; Privāto izglītības iestāžu ieguldījums vispārējās izglītības nodrošināšanā

Mērķsadarbības pasākumi mācību rezultātu vērtēšanas procesa attīstībai

Atbalsta pasākumu definēšana un dibinātāja atbildības nostiprināšana

Izglītības un zinātnes
ministrija

Paldies un uz sadarbību!

Guntars Catlaks

Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts sekretāra vietnieks –
Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktors

03/12/2020